

Volební proces v době pandemie

Překážky ve výkonu volebního práva
Doporučení k volebnímu procesu
Přehled opatření k zajištění hlasování

Vybraná témata č. 32/2020
Srpen 2020
autor: Jindřiška Syllová, Marta Krausová, Jana Francová,
Martin Kuta

Obsah:

ÚVOD – VÝZVY VOLEBNÍMU PROCESU
V DOBĚ PANDEMIE..... 4

PŘEKÁŽKY VE VÝKONU AKTIVNÍHO
VOLEBNÍHO PRÁVA 5

HISTORIE PŘEKÁŽEK VÝKONU VOLEBNÍHO
PRÁVA KVŮLI ZDRAVOTNICKÝM
OPATŘENÍM 5
KARANTÉNA A DALŠÍ OPATŘENÍ PODLE
SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY 6
OPATŘENÍ PRO PŘÍPAD PANDEMIE
COVID-19..... 7

*Obecné předpisy pro celou
Českou republiku 7
Opatření krajských
hygienických stanic..... 7*

PROPORCIONALITA PŘEKÁŽKY Z DŮVODU
IZOLACE NEBO KARANTÉNNÍHO
OPATŘENÍ 8
PRÁVNÍ JISTOTA VÝKLADU 8

DOPORUČENÍ KE KONÁNÍ VOLEB
V DOBĚ PANDEMIE..... 8

DOPORUČENÍ K VOLEBNÍMU PROCESU . 9

PŘEHLED POUŽÍVANÝCH VOLEBNÍCH
TECHNIK V DOBĚ PANDEMIE 10

IZRAEL – PŘEDČASNÉ PARLAMENTNÍ
VOLBY (2. 3. 2020) 10
FRANCIE – KOMUNÁLNÍ VOLBY
(1. 3. A 28. 6. 2020)..... 10
NĚMECKO (BAVORSKO) KOMUNÁLNÍ
VOLBY (15. A 29. 3. 2020) 11
AUSTRÁLIE – KOMUNÁLNÍ VOLBY
V QUEENSLAND (28. 3. 2020)..... 12
JIŽNÍ KOREA – PARLAMENTNÍ VOLBY
(15. 4. 2020) 12
CHORVATSKO – PARLAMENTNÍ VOLBY
(5. 6. 2020)..... 12
POLSKO – PREZIDENTSKÉ VOLBY
(28. 6. A 12. 7. 2020) 12

PŘÍLOHA Č. 1 HISTORICKÉ PŘEKÁŽKY
VOLEBNÍHO PRÁVA 13

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: Volební proces v době pandemie	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Překážky ve výkonu volebního práva	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Doporučení k volebnímu procesu	První vydání edice: leden 2005
Přehled opatření k zajištění hlasování	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Autoři: Syllová, J., Krausová, M., Francová, J., Kuta, M.	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost
Číslo: Vybraná témata č. 32/2020	Parlamentu České republiky
Datum: Srpen 2020	Jazyk: CZ
Klíčová slova:	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1
Volby; pandemie; proces; překážka; volební právo; alternativní metody	

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studíí	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí**Volby v době pandemie**

Práce se věnuje současným výzvám spojeným s konáním voleb v době pandemie. V první části jsou představeny překážky ve výkonu aktivního volebního práva podle českého volebního zákonodárství. Druhá část poskytuje přehled doporučení ke konání voleb v době pandemie a to ve standardním i vzdáleném průběhu. Třetí část mapuje průběh voleb v jednotlivých členských i nečlenských státech EU v období od března do července letošního roku se zavedením zvláštních opatření.

Klíčová slova: volby; pandemie; proces; překážka; volební právo; alternativní metody

Elections in the time of pandemia

The paper deals with the current challenges related to holding general and other types of election in the time of pandemia. In the first section, the paper looks into restrictions on right to vote according to the Czech Electoral Code. The second section summarizes recommendations on holding a regular election. The third section provides an overview of elections held in the period March-July 2020 in some EU and non-EU states under special regime.

Keywords: election; pandemia; electoral process; restriction; right to vote; alternative methods

Obsah

ÚVOD – VÝZVY VOLEBNÍMU PROCESU V DOBĚ PANDEMIE	4
PŘEKÁŽKY VE VÝKONU AKTIVNÍHO VOLEBNÍHO PRÁVA.....	5
HISTORIE PŘEKÁŽEK VÝKONU VOLEBNÍHO PRÁVA KVŮLI ZDRAVOTNICKÝM OPATŘENÍM.....	5
KARANTÉNA A DALŠÍ OPATŘENÍ PODLE SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY	6
OPATŘENÍ PRO PŘÍPAD PANDEMIE COVID-19	7
<i>Obecné předpisy pro celou Českou republiku .....</i>	<i>7</i>
<i>Opatření krajských hygienických stanic.....</i>	<i>7</i>
PROPORCIONALITA PŘEKÁŽKY Z DŮVODU IZOLACE NEBO KARANTÉNNÍHO OPATŘENÍ	8
PRÁVNÍ JISTOTA VÝKLADU.....	8
DOPORUČENÍ KE KONÁNÍ VOLEB V DOBĚ PANDEMIE.....	8
DOPORUČENÍ K VOLEBNÍMU PROCESU.....	9
PŘEHLED POUŽÍVANÝCH VOLEBNÍCH TECHNIK V DOBĚ PANDEMIE.....	10
IZRAEL – PŘEDČASNÉ PARLAMENTNÍ VOLBY (2. 3. 2020)	10
FRANCIE – KOMUNÁLNÍ VOLBY (1. 3. A 28. 6. 2020).....	10
NĚMECKO (BAVORSKO) KOMUNÁLNÍ VOLBY (15. A 29. 3. 2020).....	11
AUSTRÁLIE – KOMUNÁLNÍ VOLBY V QUEENSLAND (28. 3. 2020).....	12
JIŽNÍ KOREA – PARLAMENTNÍ VOLBY (15. 4. 2020)	12
CHORVATSKO – PARLAMENTNÍ VOLBY (5. 6. 2020)	12
POLSKO – PREZIDENTSKÉ VOLBY (28. 6. A 12. 7. 2020).....	12
PŘÍLOHA Č. 1 HISTORICKÉ PŘEKÁŽKY VOLEBNÍHO PRÁVA.....	13

Úvod – výzvy volebnímu procesu v době pandemie

Volby a s nimi související volební proces představují základní mechanismus převodu voličské vůle do praktického politického procesu a obsazení veřejných úřadů v daném politickém společenství. Jejich regulérní průběh je předpokladem pro legitimitu politického procesu, a v důsledku tudíž ovlivňuje kvalitu demokracie v daném systému.

Celosvětová pandemie onemocnění covid-19, která je způsobená šířením viru SARS-CoV-2, ovlivňuje všechny sféry společenského života, politický proces nevyjímaje. Dle doporučení Světové zdravotnické organizace je jedním ze základních protiepidemických opatření, kterými by se každý člověk měl řídit a dodržovat je, sociální distance, tedy dodržování odstupu od ostatních osob a neshlukování se. Volby jako nástroj vyjevení voličské vůle jsou založeny na hlasování v jeden okamžik, v jeden den, a tím se dostávají do kolize se současnými doporučeními ohledně nešíření viru.

Z tohoto důvodu je ze strany státního aparátu výrazným způsobem zasahováno do průběhu volebního procesu s cílem eliminovat možnost přenosu viru mezi občany. V rámci politické a společenské debaty o volebním procesu v době pandemie byly uvažovány dva možné scénáře:

- odsunutí voleb, anebo
- konání voleb s přísnějšími bezpečnostními (hygienickými a protiepidemickými) podmínkami, které zajistí, že se virus nebude šířit mezi občany, kteří se k volbám dostaví, a zároveň zajistí bezpečnost členů volební komise.

K odsunutí voleb (prakticky znamenající prodloužení funkčního období stávajícího parlamentu) se ve svém názoru vyjádřila Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise). Podle tohoto názoru jsou volby zásadním předpokladem pro chod demokratického politického systému, avšak neměly by probíhat v době, kdy je veřejný pořádek ohrožen přírodní katastrofou, vnějším ohrožením (válečným stavem) a podobně, co by mohlo ohrožovat voliče při jejich hlasování. Tyto úvahy ale musejí být podpořeny důslednou debatou na úrovni politické reprezentace. Stejně tak je Benátská komise toho názoru, že konání voleb v době mimořádného stavu ohrožuje výkon politických práv (například sdružovacího a práva na manifestaci politického názoru), a tím i může omezit rovnost politické soutěže.¹ Stejně tak ve svém stanovisku Rada Evropy zdůraznila, že opatření proti šíření viru by neměla ohrozit demokratickou povahu současných režimů v Evropě.²

Tato práce se věnuje **uspořádání voleb v době pandemie a jejich důsledkům a výzvam s nimi spojenými**. Nejprve jsou nastíněny aspekty aktivního volebního práva (práva volit) a překážky ve výkonu tohoto práva vyplývající z požadavků na ochranu veřejného zdraví. Ve druhé části jsou shrnuta doporučení mezinárodních organizací ke konání voleb v době pandemie onemocnění covid-19. Třetí část se věnuje přehledu volebních technik, které umožňují zajistit alternativní průběh hlasování a byly případně přijaty v evropských státech, v nichž se letos volby měly konat.

---

¹ Compilation Of Venice Commission Opinions And Reports On States Of Emergency. CDL-PI(2020)003. Coe.int [online], 16 April 2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z:

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI\(2020\)003-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI(2020)003-e).

² Elections and Covid 19. Coe.int [online], 29 March 2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/election-and-covid-19/16809e20fe>.

Překážky ve výkonu aktivního volebního práva

Historie překážek výkonu volebního práva kvůli zdravotnickým opatřením

Ustanovení čl. 20 Ústavy České republiky umožňuje, aby „*další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb [...]*“ stanovil zákon. Ústavní článek 20 historicky vychází z § 10 a § 15 prvorepublikové Ústavní listiny. Zmocnění stanovená jmenovanými ustanoveními Ústavní listiny znamenala, že zákon mohl stanovit další podmínky, aby občan mohl volit; podle § 9 Ústavní listiny platilo, že „*právo voliti mají všichni státní občané, ...kteří překročili 21. rok věku svého a vyhovují ostatním podmínkám řádu volení...*“

Z toho se vyvozuje, že je možno stanovit „překážky“ výkonu aktivního volebního práva. Ze stejného výkladu (tedy výkladu, že i pouhý zákon může omezit volební právo) vychází současný zákon o volbách do Parlamentu.³

První republika vylučovala občany ze zápisu do stálých seznamů podle zákona o stálých seznamech voličských č. 663/1919 Sb. z. a n. Jednalo se např. o osoby v konkurzu, osoby v donucovací pracovně a další. V tomto zákonu nebyly uvedeny osoby v karanténě. Byla stanovena volební povinnost, kterou ale neměly osoby, které „*pro nemoc nebo vadu tělesnou nemohou se dostavit do místnosti volební.*“

První výslovné zavedení **překážky** výkonu (aktivního) volebního práva bylo učiněno zákonem č. 28/1946 Sb., o stálých seznamech voličských, a to v § 24. Překážky platily pro volby v roce 1946 do Ústavodárného národního shromáždění, které se konaly podle zákona č. 67/1946 Sb. Nešlo už o fyzické překážky jako u předchozího pojetí, ale překážky se týkaly osob, u nichž bylo zahájeno řízení pro trestný čin, uvedený v § 22 téhož zákona, dále u osob, které byly členy nebo funkcionáři určitých organizací (fašistických nebo jiných, stanovených vládním nařízením). Karanténních opatření se podle tohoto zákona překážky netýkaly.

Podobné ustanovení měl zákon č. 75/1948 Sb. o volbách do Národního shromáždění, použitý pro volby po převratu v roce 1948, kde však bylo uvedeno podstatně více **překážek** pro různé kategorie osob a bylo možno rozhodnout dokonce o překážce výkonu práva volebního ad hoc. Viz příloha. Ani zde však nebyla uvedena karanténní opatření.

Zákon č. 22/1954 Sb., o volbách do Národního shromáždění stanovil v § 2, že

„(2) Právo volit nemají však osoby, které byly pravomocně odsouzeny ke ztrátě čestných práv občanských, a to po dobu, po kterou ztráta těchto práv trvá, a osoby, které byly pravomocně zbaveny zcela nebo zčásti svéprávnosti pro duševní poruchu. (3) Občané, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, nevolí.“

V zákoně o volbách z r. 1964 (zákon č. 34/1964 Sb.) bylo v § 3 stanoveno, že

„(2) Právo volit nemají však občané, kteří byli pravomocně zbaveni způsobilosti k právním úkonům pro duševní poruchu nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla pro takovou poruchu omezena.“

Zákon o volbách do Národního shromáždění č. 113/1967 Sb. shodně jako jeho předchůdce stanovil, že

„(2) Právo volit nemají však občané, kteří byli pravomocně zbaveni způsobilosti k právním úkonům pro duševní poruchu nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla pro takovou

---

³ Komentář Bahýlová a kol. Ústava České republiky. Praha: Linde 2010 na str. 347 uvádí: „Dalšími podmínkami výkonu volebního práva se rozumí zákonné podmínky, které musí volič splňovat, aby se mohl voleb účastnit.“ Někteří ústavní komentátoři s tímto výkladem nesouhlasí, viz např. J. Syllová v: Sládeček, V. et. al. Ústava České republiky, komentář. Praha: Wolters Kluwer. 2016, str. 262, kde se uvádí: „Čl. 18 odst. 3 (Ústavy) garantuje právo volit všem občanům, kteří dosáhli 18 let, zavedení dalších podmínek neumožňuje.“

poruchu omezena. (3) Občané, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, nevolí.“

Shodné znění měly i zákony přijaté v roce 1971, tedy pro ČNR zákon č. 53/1971 Sb.

Slovo **překážka** výkonu volebního práva se znovu objevuje ve volebním zákonodárství až v zákoně o volbách do ČNR č. 54/1990 Sb., kde je obsaženo:

§ 2 (2) Právo volit však nemají občané, kteří byli zbaveni způsobilosti k právním úkonům nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla omezena.

(3) Překážkou [zvýraznění autor] *ve výkonu volebního práva je zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu a) ochrany zdraví lidu, b) výkonu trestu odnětí svobody.*

Zákon o péči o zdraví lidu č. 20/1966 Sb. pak v odkázaných ustanoveních § 5 odst. 2 písm. b), § 9 odst. 2 písm. a) a § 24 uváděl:

- Ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) uvádělo mimořádná opatření při epidemii, která spočívají v „b) zákazu nebo omezení styku některých skupin obyvatel s ostatním obyvatelstvem, zejména omezení cestování obyvatel některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi,“
- § 9 odst. 2 písm. a) uváděl povinnosti „a) podrobit se v případech stanovených obecně závaznými předpisy zdravotnickým prohlídkám, vyšetřením a diagnostickým zkouškám, očkování, léčení přenosných nemocí nebo jiných nemocí společensky zvláště závažných, izolaci, karanténním opatřením, zákazu výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, asanačním, dezinfekčním a jiným opatřením na ochranu před nákazou,“
- § 24 uváděl ústavní péči bez souhlasu nemocného (zrušen 1990).

Závěrem k historické pasáži je třeba shrnout: **Karanténní a izolační opatření byla považována za opatření, která brání výkonu aktivního volebního práva, od doby účinnosti zákona o péči o zdraví lidu, tedy od r. 1966. Výslovně byla stanovena karanténní a izolační opatření jako překážka výkonu volebního práva prostřednictvím odkazu na zákon o zdraví lidu ve volebním zákoně z r. 1990.**

Karanténa a další opatření podle současné právní úpravy

Jak bylo uvedeno výše, ústavní článek 20 je možno vykládat tak, že volební právo může být omezeno pouhým zákonem. Jeho omezení však musí respektovat podle principů výkladu základních politických práv proporcionalitu omezujících ustanovení zákona.

Současné znění obou zákonů, tedy volebního zákona a zákona o ochraně zdraví lidu, není zcela jasné, resp. jasný není paralelní výklad obou zákonů.

Volební zákon obsahuje překážku aktivního volebního práva, kterou má stanovit jiný zákon:

„§ 2 Překážkami ve výkonu volebního práva jsou

a) zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu,¹⁾

b) omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva²⁾“.

Zákon o ochraně veřejného zdraví č. 258/2000 Sb. překážku nestanoví výslovně. Není v něm tedy psáno, že překážkou volebního práva je rozhodnutí o izolaci nebo i jiné opatření. Tento zákon pouze umožňuje izolační, karanténní a jiná opatření z důvodu epidemie, a to následujícím způsobem:

„§ 64 Opatření, kterým jsou povinny se podrobit fyzické osoby

Fyzická osoba, která onemocněla infekčním onemocněním nebo je podezřelá z nákazy, je podle povahy infekčního onemocnění zejména povinna

a) podrobit se izolaci, podání specifických imunologických preparátů nebo antiinfektiv, potřebnému laboratornímu vyšetření, lékařské prohlídce a karanténním opatřením, (...)“

„d) zdržet se činnosti, která by mohla vést k dalšímu šíření infekčního onemocnění, a je-li běžnou součástí života, vykonávat ji tak, aby se riziko šíření snížilo.“ (...)

*„§ 67 Stanovení druhu a způsobu provedení protiepidemických opatření v ohnisku nákazy
(1) Orgán ochrany veřejného zdraví příslušný podle místa výskytu infekčního onemocnění rozhodne o druhu a způsobu provedení protiepidemických opatření v ohnisku nákazy. Odvolání nemá odkladný účinek.“ (...)*

*„§ 68 Provádění opatření před zavlečením infekčních onemocnění ze zahraničí
(1) Ochranná opatření před zavlečením vysoce nakažlivých infekčních onemocnění ze zahraničí stanoví a o jejich ukončení rozhodne Ministerstvo zdravotnictví.“ (...)*

Opatření pro případ pandemie covid-19

Jak je zřejmé ze zákona o ochraně veřejného zdraví, je možné, aby příslušné orgány podrobily určité osoby izolaci nebo jiným karanténním opatřením. Pokud by se tak stalo, nesměly by tyto osoby porušit izolaci nebo karanténní opatření, které je jim osobně přikázáno, tím, že by se dostavily do volební místnosti a tam volily. Opatření jsou zvláštním předpisem, který má v tomto případě přednost před obecným právem aktivně ve volbách hlasovat, což je ještě podpořeno výslovným uvedením překážky volebního práva podle § 2 zákona o volbách do Parlamentu.

Pro ujasnění povinností osob v izolaci nebo karanténě by však bylo vhodnější schválit předpis, který by pro všechny občany stanovil, za jakých opatření se mohou, a za jakých opatření se nemohou do volební místnosti dostavit. O jaká opatření se jedná v současné době? Jaká opatření hygienické stanice a další orgány vydávají vůči občanům ČR?

Obecné předpisy pro celou Českou republiku

Základním předpisem, který platí pro celou ČR, je ochranné opatření MZ 20599/2020, které je účinné ode dne 3. 8. 2020. Podle něj platí, že každá osoba, která pobývala po stanovenou dobu (a pokud pro ni neplatí výjimka) ve státech, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem, má povinnost oznámit tuto skutečnost a podrobit se testu. Pokud se nepodrobí testu nebo test není negativní, musí orgán rozhodnout o izolaci osoby podle § 64 písm. a) ve spojení s § 2 odst. 6 a 7 zákona o ochraně veřejného zdraví.

Opatření krajských hygienických stanic

Podle § 64 (viz výše) zákona o ochraně veřejného zdraví se občan musí podrobit jak obecným, tak individuálně stanoveným opatřením příslušných orgánů (hygieny i ošetřujícího lékaře).

Z toho vyplývá, že osoba, která podléhá obecně či individuálně stanovenému opatření izolace nebo karantény nebo jinému karanténnímu opatření, by se nemohla zúčastnit odevzdání hlasu ve volbách, pokud by jí to opatření zakazovalo.

Vedle **izolace nemocných** jsou upravena ještě karanténní opatření (opatření vůči zdravým osobám). **Karanténními opatřeními** jsou podle § 2 zákona o ochraně veřejného zdraví omezení stanovená orgánem ochrany veřejného zdraví a potvrzená ošetřujícím lékařem nebo stanovená přímo ošetřujícím lékařem:

- a. karanténa, kterou se rozumí oddělení zdravé fyzické osoby, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy (dále jen „fyzická osoba podezřelá z nákazy“), od ostatních fyzických osob a lékařské vyšetřování takové fyzické osoby s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění v období, kdy by se toto onemocnění mohlo šířit,
- b. lékařský dohled, při kterém je fyzická osoba podezřelá z nákazy povinna v termínech stanovených prozatímním opatřením poskytovatele zdravotních služeb nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví docházet k lékaři na vyšetření nebo se vyšetření podrobit, popřípadě sledovat podle pokynu příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví po stanovenou dobu svůj zdravotní stav a při objevení se stanovených

klinických příznaků oznámit tuto skutečnost příslušnému lékaři nebo příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví,

- c. zvýšený zdravotnický dozor, jímž je lékařský dohled nad fyzickou osobou podezřelou z nákazy, které je uložen zákaz činnosti nebo úprava pracovních podmínek k omezení možnosti šíření infekčního onemocnění.

Provádění zákonem stanovených opatření při epidemii covid-19 vychází ze zákonné úpravy, ale vykazuje některé zvláštnosti resp. podrobnosti, které jsou upraveny opatřeními MZ, která regulují činnost prováděcích orgánů.

Proporcionalita překážky z důvodu izolace nebo karanténního opatření

Jak bylo uvedeno výše, zákon o volbách do Parlamentu výslovně stanoví, že je možné z důvodů ochrany zdraví aktivní volební právo, přesněji řečeno aktivní hlasování ve volbách, zakázat. Je zřejmé, že zákonodárce nemohl usuzovat podle nemoci covid-19. Současná zákonná úprava vychází ze zkušenosti s jinými nemocemi, zejména pak s těmi, které běžně vedly k izolaci⁴ pacienta, popř. způsobily karanténu osob, které se s ním setkaly. Jde zejména o hepatitidu typu A a TBC. Z toho vyplývá, že právní úprava je připravena pro choroby, které omezí jen velmi malý počet občanů v jejich hlasovacím právu, mohlo jít pouze o jednotlivce, což je bez jakýchkoli pochybení proporcionální ve srovnání s nákazou těmito nemocemi a možností rozšíření nákazy mezi více osob. Ještě navíc nákaza těmito chorobami by mohla ve všech případech způsobit velmi těžkou nemoc.

Na rozdíl od právní úpravy současná situace může odebrat aktivní hlasovací právo tisícům osob. Přitom existují u choroby covid-19 technické možnosti, jak nebezpečí nákazy zcela zamezit a přitom hlasovací právo osob zachovat. Omezení politických práv je možné pouze v přiměřeném poměru k nebezpečí a prostřednictvím minimálního nástroje omezení. Z tohoto důvodu **je třeba zákon upravit**. Je třeba regulovat hlasování osob, které jsou v režimu omezení z hlediska hygienického tak, aby se epidemická situace ani zdravotní situace jednotlivců nezhoršila, ale aby jim bylo hlasování umožněno.

Právní jistota výkladu

Výslovná regulace zákonem o volbách je vhodná i z důvodu právní jistoty, neboť epidemická opatření neobsahují žádné instrukce ohledně hlasování a mohlo by dojít k nesprávnému výkladu souběhu působení ustanovení zákona o volbách a epidemických opatření podle zákona o veřejné ochraně zdraví.

Rovněž v případě, kdy by bylo v průběhu voleb nebo těsně před volbami vydáno hromadné opatření (opatření obecné povahy) o karanténě obyvatel nějaké obce nebo oblasti, nebyl by výklad jasný. Byl by zde sice důvod pro překážku volebního práva, ale praktické provedení není v žádném právní předpise z hlediska praktických opatření detailizováno.

Doporučení ke konání voleb v době pandemie

Z důvodu zvýšeného rizika přenosu viru SARS-CoV-2 je žádoucí nabídnout voličům alternativní způsoby, jak odevzdat jejich hlasy, případně zajistit, aby osobní hlasování nepředstavovalo zbytečné zdravotní riziko pro voliče i volební komise. Rada Evropy ve svém stanovisku zdůrazňuje jako klíčovou alternativu digitalizace volebního procesu, která spočívá v elektronickém udělování

---

⁴ Izolací se rozumí oddělení fyzické osoby, která onemocněla infekční nemocí nebo jeví příznaky tohoto onemocnění, od ostatních fyzických osob. Podmínky izolace musí s ohledem na charakter přenosu infekce zabránit jejímu přenosu na jiné fyzické osoby, které by mohly infekční onemocnění dále šířit. (§ 2 odst. 6 zákona o ochraně veřejného zdraví).

hlasů (například prostřednictvím zařízení ve volební místnosti) nebo vzdáleném elektronickém hlasování.⁵

Za ideální způsob volby se v souvislosti se současnou epidemiologickou situací jeví **korespondenční či internetové hlasování**. Výhody těchto forem hlasování spočívají v tom, že se snižuje množství voličů ve volebních místnostech, tím se omezuje riziko přenosu viru. Vedle dopadů na voliče vzdálené formy hlasování umožňují, že není třeba takové množství volebních komisí a jejich členů. Dopad korespondenčního hlasování na volební účast není prokázán, a tak se předpokládá, že tento způsob odevzdání hlasu představuje pouze určitou formu aktivizace voličů.

Korespondenční či internetové hlasování s sebou nese samozřejmě i výzvy či nevýhody, které se dotýkají přímo principů voleb. Před zavedením takových opatření je nutné **vyřešit technologické, bezpečnostní i sociální otázky**, zejména:

- Zajistit transparentnost hlasování, mít robustní systém schopný odolat útokům zvenčí, přetížení či kolapsu, vyloučit manipulace třetích stran. Tento argument nabývá na významu v souvislosti s hybridními hrozbami a kybernetickými útoky.
- Vypořádat se s potenciálními kolizemi s ústavou a zajistit standardy tajného a svobodného hlasování (hlasování se koná mimo volební místnost, není možné garantovat, že volič nehlasuje pod nátlakem jiné osoby, že se nejedná o kupčení s hlasy) či rovného hlasování, kdy volič odvolí korespondenční volbou a následně využije i svého práva odvolit ve volební místnosti.⁶
- Vyřešit sociální a s nimi související technologické nerovnosti – otázky týkající se přístupu k internetu, informační gramotnosti.

Doporučení k volebnímu procesu

V případě konání voleb v řádném termínu a standardními postupy je nezbytné připravit detailní **soubor preventivních zdravotnických, bezpečnostních a hygienických opatření** omezujících kontakt mezi lidmi, a to **s cílem ochránit volební komisaře a voliče** (zejména zabránit frontám před nebo ve volební místnosti, zajistit sociální distanci mezi voliči i volebními komisaři, pravidelně dezinfikovat volební místnost, voliči používají vlastní propisky, ověřovat totožnost voliče, aniž by docházelo k předávání dokladů totožnosti mezi voličem a volebním komisařem) a **zamezit šíření viru**.

Mezinárodní výzkumný institut *International Institute for Democracy and Electoral Assistance* (IDEA), který sdružuje vlády, které jsou odhodlány k podpoře demokracie a lidských práv, vydal ve svém stanovisku doporučení pro konání voleb v době pandemie.

- Voličům by měla být nabídnuta volební metoda, která minimalizuje jejich kontakt s ostatními voliči a sníží riziko vytvoření přeplněné volební místnosti.
- Korespondenční hlasování by mělo být umožněno.
- Voliči by měli být motivováni, aby se rozložil nápor během celého volebního dne.
- Voliči rozhodnutí dorazit k volbám by měli být informováni a motivováni k návštěvě mimo špičku volebního dne.

---

⁵ Elections and Covid 19. Coe.int [online], 29 March 2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/election-and-covid-19/16809e20fe>.

⁶ Nejvíce zkušeností se vzdálenými formami hlasování má patrně Estonsko, kde v roce 2007 proběhly parlamentní volby i s hlasováním po internetu. Pojistkou pro zajištění standardů a principů voleb bylo i to, že volič měl možnost odvolit po internetu v době před volbami a i ve volební den ve volební místnosti. Volba osobní měla přednost před hlasováním po internetu.

Elektronickými volbami v Estonsku se Parlamentní institut zabýval v dřívější práci Hlaváček, K., Kuta, M. *Elektronické hlasování v Estonsku a možnosti implementace v ČR*. Parlamentní institut, odpověď na dotaz č. 2465. Srpen 2014.

Vlastní volební místnosti by měly být uzpůsobeny a vybaveny hygienickými pomůckami, aby byla zajištěna dostatečná hygiena prostoru a bezpečnost voličů i volebních komisařů (dezinfekční prostředky k dispozici, zajištění sociální distance mezi lidmi, omezení počtu voličů v jeden okamžik v místnosti, povinnost použití dezinfekčního prostředku před použitím psacího prostředku a po něm, pravidelná dezinfekce exponovaných míst).⁷

Přehled používaných volebních technik v době pandemie

Obecně lze říci, že ve státech, kde měly proběhnout volby v období, kdy začalo šíření (březen 2020) koronaviru, volily mezi dvěma přístupy: buď došlo k odložení voleb, anebo volby proběhly za speciálních opatření. Níže uvádíme přehled některých států, kde v této době probíhaly volby, a opatření, která byla v souvislosti s hlasováním přijata.

Izrael – předčasné parlamentní volby (2. 3. 2020)

Osoby v karanténě z důvodu koronaviru (ať už pozitivní nebo v preventivní karanténě) volily ve speciálních oddělených volebních stanovištích, kde volební komise byla chráněna plastovými skly a ochrannými pomůckami.⁸

Francie – komunální volby (1. 3. a 28. 6. 2020)

Ve Francii je možné hlasovat pomocí hlasování v zastoupení (*vote par procuration*); volba v zastoupení je upravena ve volebním zákoně⁹ čl. L71 až L78. Obecně platí, že hlasování v zastoupení je možné ze zákonem předvídaných důvodů (čestné prohlášení z osobních, pracovních a zdravotních důvodů, osoby v trestu odnětí svobody aj.) na žádost, kterou schvaluje k tomu pověřený úředník. Počet zástupců je omezen.

Ve Francii proběhlo 1. března první kolo obecních voleb. Ministerstvo vnitra vydalo nové instrukce, jak má volba v zastoupení probíhat.¹⁰ Upřesnilo, že osoby v karanténě (včetně osob pozitivních na koronavirus) mohou žádat, aby policie došla pro žádost o hlasování v zastoupení do místa jejich bydliště (vychází z čl. R72 volebního zákona). Policista nebo jiná úřední osoba by měla být pro tento účel vybavena rouškou a dezinfekčním roztokem; volič též musí mít roušku. V zařízeních, kde jsou osoby kolektivně ubytovány (domovy důchodců aj.) a kde se nachází osoby v karanténě, anebo jim byla jako celku nařízena, se může volit tak, že žádosti vybere ředitel a odevzdá je policistovi/úřední osobě.

Ministerstvo vnitra dále vydalo pokyny ohledně organizace voleb¹¹, kde mimo jiné určilo:

- Složení volebních komisí a určení náhradníků v případě nemoci;
- Hygienická opatření ve volebních místnostech;
- Povinnost vylepit letáky s instrukcemi před volebními místnostmi.

---

⁷ Elections And Covid-19. International IDEA Technical Paper 1/2020. IDEA.int [online], 26 March 2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.idea.int/publications/catalogue/elections-and-covid-19>.

⁸ Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19. Ifes.org [online]. International Foundation for Electoral Systems (IFES), July 15, 2020 [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: https://www.ifes.org/sites/default/files/elections_held_and_mitigating_measures_taken_during_covid-19.pdf.

⁹ Code électoral. Dostupný na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070239>.

¹⁰ Circulaire du ministre de l'Intérieur - Instruction relative aux modalités d'exercice du droit de vote par procuration [online]. 9.3.2020 [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Elections-municipales-2020/Organisation-des-elections-municipales-des-15-et-22-mars-2020-en-situation-d-epidemie-de-coronavirus-COVID-19>.

¹¹ Circulaire du ministre de l'Intérieur - protection sanitaire des opérations électorales dans le contexte du Covid19 [online]. 9.3.2020 [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Elections-municipales-2020/Organisation-des-elections-municipales-des-15-et-22-mars-2020-en-situation-d-epidemie-de-coronavirus-COVID-19>.

V pokynech Ministerstvo vnitra též upřesňuje, jak se chovat v některých situacích spojených s covid-19:

- Pokud se volič s pozitivně diagnostikovanou nákazou covid-19 vědomě vyskytuje ve volební místnosti, může z ní být vyveden.
- I pokud má volič zjevné příznaky respiračního onemocnění, nemůže mu být zabráněno volit, pokud dodržel bezpečnostní opatření (rouška, umytí rukou).
- Pokud se volič nechrání a má příznaky, volební komise kontaktuje zdravotní pohotovost.¹²

Pro druhé kolo obecních voleb, které mělo proběhnout 28. června, byl přijat zákon ze dne 22. 6. 2020 o zajištění organizace druhého kola obecních voleb.¹³ Zákon zvýšil počet osob, které může jiná osoba zastoupit ve volbách, na dvě a přímo uzákonil možnost osob, které z důvodu pandemie covid-19 nemohou žádat osobně, aby se příslušné orgány dostavily pro žádost o hlasování v zastoupení k nim domů; tyto osoby s úřady komunikují elektronicky (čl. 1 zákona). Zákon též řeší možnosti odložení voleb v oblastech, kde se zhoršila epidemiologická situace.¹⁴

Německo (Bavorsko) komunální volby (15. a 29. 3. 2020)¹⁵

V první polovině března mělo Bavorsko nejvyšší počet pozitivních osob s onemocněním covid-19 z celého Německa.

První kolo komunálních voleb proběhlo 15. 3. 2020; volební komise byly vybaveny ochrannými pomůckami. Voliči museli mít vlastní propisky a za všech okolností udržovat bezpečné rozestupy, hlasovací místnosti vybaveny ručními dezinfekcemi, pravidelně uklízeny atd. Osoba, která se nemohla prezenčně hlasování zúčastnit, mohla zmocnit jinou osobu, aby jí vyzvedla hlasovací lístky i obálku na radnici, následně provést volbu doma a poté tutéž osobu zmocnit k odevzdání volební obálky ve volební místnosti.

O den později byla přijata celostátní opatření k zamezení šíření koronaviru.

Bavorský parlament dne 20. března novelizoval bavorský zákon o obecních volbách tak, že se druhé kolo voleb bude konat výlučně korespondenčním hlasováním. Pro korespondenční hlasování nebyla zapotřebí žádná speciální žádost, i když volič v prvním kole hlasoval prezenčně.¹⁶ Jednalo se o historický precedens, kdy se poprvé celé hlasování konalo výhradně korespondenčně. Každý volič automaticky obdržel dokumenty k volbám od obecní samosprávy. Účast byla o 4 % vyšší než ve volbách předchozích (tzn. 58,8 %).

---

¹² *Circulaire du ministre de l'Intérieur - protection sanitaire des opérations électorales dans le contexte du Covid19* [online]. 9.3.2020 [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Elections-municipales-2020/Organisation-des-elections-municipales-des-15-et-22-mars-2020-en-situation-d-epidemie-de-coronavirus-COVID-19>.

Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19. Ifes.org [online]. International Foundation for Electoral Systems (IFES), July 15, 2020 [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: https://www.ifes.org/sites/default/files/elections_held_and_mitigating_measures_taken_during_covid-19.pdf. Code électoral. Dostupný na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070239>

¹³ LOI n° 2020-760 du 22 juin 2020 tendant à sécuriser l'organisation du second tour des élections municipales et communautaires de juin 2020 et à reporter les élections consulaires. Dostupný na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000042025624&categorieLien=id>

¹⁴ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

¹⁵ Zpracováno na základě Radjenović, A., Maňko, R., Eckert, G. *Coronavirus and elections in selected Member States*. European Parliamentary Research Service, Members' Research Service PE 651.969 – June 2020. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651969/EPRS_BRI\(2020\)651969_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651969/EPRS_BRI(2020)651969_EN.pdf).

¹⁶ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

Svobodný stát Sasko a spolková země Hesensko obecní volby odložily na podzim 2020, Severní Porýní-Vestfálsko skuteční obecní volby v plánovaném termínu v září 2020. Spolková vláda se zavázala předložit návrh novely spolkového volebního zákona s cílem umožnit v případě pokračující pandemie konání voleb do Bundestagu v příštím roce. Novela údajně počítá se zavedením výhradně korespondenčního hlasování, bude-li koronavirová hrozba přetrvávat.

Austrálie – komunální volby v Queensland (28. 3. 2020)

V Austrálii existuje povinná volební účast pod sankcí pokuty. Ačkoli se původně uvažovalo o zrušení voleb, volby se konaly za příslušných hygienických opatření (dezinfekce, rozestupy, čištění volebních místností). Volební komise zavedla telefonní volební systém pro ohrožené voliče, ale zaregistroval se do něj příliš velký počet voličů a tak nakonec nebyl realizován. Korespondenční hlasování bylo možné, ale s omezeným datem pro registraci.¹⁷

Jižní Korea – parlamentní volby (15. 4. 2020)

Ústřední volební komise zavedla ochranná opatření proti šíření covid-19. Voliči pozitivní nebo podezřelí na koronavirus nacházející se v domácí karanténě nebo nemocnici volili korespondenčně. Kromě toho jim byla zajištěna i speciální možnost volit osobně. Byla jim zaslána sms zpráva zda se chystají účastnit voleb, přičemž pokud odpověděli, že ano mohli volit na k tomu určených místech po šesté hodině večer. Museli však mít ochranné pomůcky a být venku mohli být pouze ve vymezený čas. Poté byly volební kabiny ihned vydesinfikovány.

Korejská volební komise též publikovala volební řád pro voliče. Dle řádu měli voliči povinnost: mít roušky, udržovat rozestupy 1 metr, mýt si ruce dezinfekčním gelem a na ruku mít jednorázové rukavice. Voličům byla též měřena teplota. Volič s teplotou nad 37,5 stupňů Celsia nebo s příznaky nákazy covid-19 byl odveden stranou, kde volil v provizorně instalovaných volebních kabinkách.¹⁸

Chorvatsko – parlamentní volby (5. 6. 2020)

Ačkoli chorvatská státní volební komise původně oznámila, že osoby nakažené covid-19 nebudou moci volit,¹⁹ nakonec jim to bylo umožněno, i po vyjádření Ústavního soudu, že takové omezení volebního práva je protiústavní.²⁰ Lidé v karanténě tak volili podobně jako osoby zdravotně postižené, a to tak, že pracovníci volební komise dorazili do jejich místa bydliště.²¹ Volby provázela příslušná hygienická opatření.

Polsko – prezidentské volby (28. 6. a 12. 7. 2020)

Voliči mohli volit korespondenčně, pokud se nacházeli v karanténě/domácí izolaci. Státní volební komise vydala pokyny pro korespondenční hlasování osob, jimž byla nařízena karanténa/domácí izolace těsně před zahájením voleb nebo v den voleb.²²

Kromě toho volby provázela další hygienická opatření (pravidelné větrání, dezinfekce a čištění prostor, ochranné pomůcky pro členy volebních komisí aj.).²³

---

¹⁷ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

¹⁸ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

¹⁹ DIP: Restriction on Voting for Coronavirus-Positive Patients Protects Public Health [online]. 2.6.2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.total-croatia-news.com/politics/44715-dip-restriction-on-voting-for-coronavirus-positive-patients-protects-public-health>.

²⁰ Croatia's Constitutional Court says Electoral Commission must ensure right to vote to Covid patients [online]. 3.6.2020 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.croatiaweek.com/croatias-constitutional-court-says-electoral-commission-must-ensure-right-to-vote-to-covid-patients/>.

²¹ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

²² Informacja o głosowaniu korespondencyjnym przez wyborców podlegających w dniu ponownego głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych [online]. [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <https://wybory.gov.pl/prezydent20200628/pl/aktualnosci/40983>.

²³ *Elections Held and Mitigating Measures Taken During COVID-19...*

Příloha č. 1 Historické překážky volebního práva

Zákon č. 28/1946 Sb.

§ 24

Překážka výkonu práva volebního.

(1) *Ti, u jejichž zápisu podle ustanovení tohoto paragrafu ve voličském seznamu byla poznamenána překážka výkonu volebního práva, nesmějí vykonávat volební právo podle § 1, odst. 2.*

(2) *Tato poznámka může být učiněna u těch, proti nimž do 15. února 1946 bylo učiněno trestní oznámení nebo zahájeno řízení pro trestný čin podle některého z ustanovení uvedených v § 22, vyžaduje-li toho veřejný zájem.*

(3) *Tato poznámka může být učiněna i u osob, které byly funkcionáři, případně členy organizací, sborů nebo skupin, jež budou stanoveny vládním nařízením.*

(4) *O poznamenání této překážky rozhodne okresní národní výbor komisí, sestavenou podle § 10, odst. 4. Komise rozhodne, vyslechnuvši dříve, pokud se tak již nestalo a pokud jest to možno, postiženou osobu. Rozhodnutí komise musí být učiněno dvoutřetinovou většinou plného počtu členů a jest konečné.*

(5) *Poznámka překážky volebního práva bude vymazána z moci úřední nebo na žádost strany, odpadnou-li předpoklady usnesení pro její vyznačení nebo skončilo-li trestní řízení pro členství v organizacích, sborech a skupinách uvedených v nařízení podle odstavce 3 pravoplatně zastavením nebo rozsudkem zprošťujícím, nejpozději však dnem 31. prosince 1946.*

Zákon č. 75/1948 Sb.

§ 55 *Překážka výkonu práva volebního.*

(1) *Překážka výkonu práva volebního budiž poznamenána ve stálých seznamech voličských u zápisu*

a) osob, u nichž při odsouzení pro trestný čin podle některého z předpisů, uvedených v § 22, odst. 1 zák. č. 28/1946 Sb., nebo podle zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb., na ochranu republiky, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, vydaných před 30. zářím 1938, nebo podle zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb., o obraně státu, nebo podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich, nebo podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 27 Sb., o trestní ochraně dvouletého plánu, byla vyslovena ztráta práva volebního (ztráta čestných práv občanských, ztráta občanské cti), rozsudek však nenabyl ještě právní moci;

b) osob, odsouzených pro trestný čin podle některého z předpisů, uvedených v § 22, odst. 2 zák. č. 28/1946 Sb., trestním nálezem nebo rozsudkem, který nenabyl ještě právní moci;

c) osob pravoplatně odsouzených v době po 5. květnu 1945 pro soudní trestný čin nebo správní přestupek podle některého z předpisů uvedených pod písm. a) nebo písm. b), i když nebyla vyslovena ztráta práva volebního nebo i když ztráta práva volebního již pominula;

d) osob, odsouzených podle dekretu presidenta republiky ze dne 4. října 1945, č. 105 Sb., o očištných komisích pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců, ve znění zákona ze dne 16. května 1946, č. 130 Sb., a zákona ze dne 19. prosince 1946, č. 247 Sb., i když nález nenabyl ještě právní moci; na Slovensku pak osob, o nichž jako o státních nebo jiných veřejných zaměstnancích po provedeném prověřovacím řízení nebylo rozhodnuto, že se ponechávají v dosavadním služebním postavení při zachování všech služebních a platových nároků, jakož i osob, jimž jako poživatelům odpočivných a zaopatřovacích platů po témž řízení nebyly ponechány odpočivné a zaopatřovací platy v dosavadní výši, i když rozhodnutí o prověření nenabyl ještě právní moci;

e) osob, které akční výbory Národní fronty vyřadily z veřejného a politického života, protože jsou odsouzeny nebo proti nim jest vedeno trestní řízení podle zákona na ochranu republiky, nebo se provinily proti lidově demokratickému řádu, nebo činně a vědomě usilovaly o hospodářský rozvrat, nebo zneužívaly své veřejné nebo politické funkce ke svému obohacení, zejména přijímáním úplatků.

(2) Poznámka překážky výkonu práva volebního může být učiněna, vyžaduje-li tohoto veřejný zájem, u zápisů osob, proti nimž bylo zahájeno trestní řízení pro trestný čin (činnost) podle některého z předpisů uvedených v odstavci 1 nebo byla zahájena revise trestního řízení proti nim podle zákona ze dne 25. března 1948, č. 34 Sb., o revisi trestního řízení v některých případech provinění proti národní cti.

(3) O poznamenání překážky výkonu práva volebního podle odstavce 2 rozhodne místní národní výbor svou místní volební komisí (§ 56). Komise rozhoduje prostou většinou hlasů s konečnou platností.

(4) Poznámku překážky výkonu volebního práva podle odstavců 1 a 2 vyznačuje ve stálých seznamech voličských místní národní výbor svou místní volební komisí (§ 56). Pro tuto poznámku překážky práva volebního platí přiměřeně ustanovení § 16 zák. č. 28/1946 Sb.

(5) Poznámka překážky výkonu práva volebního může být vyslovena a ve voličských seznamech vyznačena nejpozději den před volbou. Bude vymazána z moci úřední nebo na žádost strany, odpadnou-li předpoklady pro její vyznačení, nejpozději však dnem 31. prosince 1948.

(6) Dokud je vyznačena poznámka překážky výkonu práva volebního, nesmí být vydán dotčené osobě voličský průkaz. Voličské průkazy, které byly vydány osobě, u jejíhož zápisu ve stálých seznamech voličských byla, třeba i po vydání voličského průkazu, vyznačena nebo vyslovena překážka práva volebního, jsou neplatné. O neplatnosti voličského průkazu budiž neprodleně uvědomen místní národní výbor v obci uvedené na voličském průkazu, v níž osoba hodlá voliti; v případech, v nichž není tato obec uvedena ve voličském průkazu, jest neplatné voličské průkazy neprodleně uveřejniti v Úředním listě republiky Československé, na Slovensku též v Úředním věstníku.